

FÖRSVARETS

FORUM

nr 7 • 2011

Försvarsmaktens personaltidning

Vägen tillbaka

INNEHÅLL

Stabskurs i Uganda.....	4
Fokus/Efter smällen	5 - 7
På jobbet / Militärpolis på väg	8 - 9
Verklighetstrogen övning	10 - 11
Uppdraget/ Operativ i Norge	12
Djupet/Jägare i Arvidsjaur	13 - 15
Flyttplan för försvarslogistiken.....	16
Varför lönestrul	17

FÖRSTASIDAN

Bengt Flodin förlorade båda benen vid en beskjutning i Afghanistan.

FOTO: JOHAN LUNDAHL/
COMBAT CAMERA

REDAKTIONEN

Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och email.

kontakt: ff-red@mil.se.

telefon: 08-788 88 88 (InfoS, Mediacentret)

ansvarig utgivare

ERIK LAGERSTEN, informationsdirektör

redaktör detta nummer

LENA PARKVALL

Försvarsmaktens informationsstab

formgivare

EVA KENT

FMLOG, APSA, Grafiska ateljén, Stockholm

Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt. För ej beställt materiel ansvaras ej.
ISSN 1100-8245

Nästa manusstopp: 4 november 2011

Beräknad utgivningsdag: 25 november 2011

◆ Läs mer på www.forsvarsmakten.se

◆ Läs mer på intranätet email

Tryckt hos ett klimatneutralt företag Edita Västra Aros AB 2011

Ovärderliga insatser

Bengt Flodin betalade ett högt pris i striden för demokrati och säkerhet i Afghanistan. Vid en attack blev han skadad i bägge benen. Båda benen amputerades sedan. Bengt tjänstgjorde på FS 19 och är nu hemma igen. Självklara frågor för honom är om hur livet nu ska formas och om samhället och vi i Försvarsmakten klarar av att ge det stöd som krävs när livet så radikalt förändras.

Naturligtvis fanns även dessa tankar i mitt huvud när jag besökte FS 21 nu i oktober. Vår insats är ibland skillnaden mellan liv och död, både för oss själva och de vi hjälper. Att vara soldat eller sjöman kan vara ett av de svåraste jobben att ha ur ett moraliskt perspektiv.

I en skarp insats krävs bokstavligt talat livsviktiga beslut inom loppet av sekunder. I slutänden ger det militära ledarskapet erfarenheter som är svåra att skaffa sig på andra positioner i samhället.

I de funderingarna är det en trygghet att veta att Försvarsmakten är bemannad med personal som är både oerhört kompetent och engagerad. Soldater och sjömän som varje dag gör sitt yttersta för att vi ska ha ett effektivt försvar, både här hemma och långt borta. Och dessutom i många olika roller.

Det 24:e svenska styrkebidraget, KS 24 har nyligen påbörjat sin insats i Kosovo. Den tidigare militära manöverförmågan har bytts ut mot rådgivning och övervakning. Vårt förband arbetar med att stödja Kosovos egna myndigheter att skapa en säker och trygg tillvaro för allmänheten.

Genom våra nya bilder från flyginsatsen i Libyen, som har tagits på 7 500 meters höjd, får Nato ovärderlig information om markstrider och förflyttningar. En annan viktig insats har hemvärnet gjort vid oljesaneringen på Tjörn. Totalt 650 soldater har lagt ner 5 000 timmar på sanering och plockat upp över 6 000 säckar med oljespill.

Allt detta har rapporterats i medier. Vi är – och ska vara – ordentligt bevakade.

För det är ingen tvekan, du gör skillnad, oavsett om du arbetar som militärpolis på Livgardet, utbildar dig till jägare i Arvidsjaur eller tjänstgör som stabsofficer i Norge. Intresset för Försvarsmakten är fortsatt högt, vilket antalet ansökningar visar. Totalt 5 500 sökande till 860 utbildningsplatser för GMU. Vi möter motiverade ungdomar som vill göra skillnad. Och jag vet att vi gör skillnad, för de människor som får vår hjälp är vår insats ovärderlig.

Sverker Göranson
Överbefälhavare

GMU – ännu bättre 2012

– I allt väsentligt är GMU redan bra, konstaterar Jacob Flodén, GMU-gruppen vid Militärhögskolan Halmstad. Det blir bara små förändringar 2012, bland annat reduceras innehållet något till förmån för ett lägre tempo i vissa delar. Sjukvårdsutbildningen blir till exempel något kortare när den renodlas mot den enskilde soldaten och den väpnade striden.

Det är framför allt utbildningsstödet i form av färdiga utbildningsunderlag för projekt och smidigare övergångar mellan processerna före och efter GMU som ska utvecklas – allt för att inte stjäla tid och energi från själva genomförandet. Ett utbildningspaket i försvarskunskap med en övningsbank om säkerhetspolitik är på gång.

Rekryt- och befälscäter, utvecklingsmöten, utbildningsfältövningar och uppföljningsbesök på förband och utbildningsgrupper är viktiga verk-

tyg när det gäller kvalitetssäkringen av GMU.

– Vi driver på när det gäller bra utrustning till rekryterna, säger Jacob Flodén. Det är en viktig trovärdighetsfråga för Försvarsmakten. Under våra uppföljningsbesök träffar vi särskilt alla kvinnliga rekryter, och förstärker nu att sommaren 2011 kan antligen både killar och tjejer hämta utrustning och byta tvätt, inklusive underkläder, på lika villkor på förrådet.

Stridsväst och kroppsskydd utvecklas ytterligare för att dessa ska sitta bättre oavsett kroppsform.

– Vi lämnar nu den stereotypa soldatbilden, konstaterar han. Självklart ska alla som Försvarsmakten välkomnar till utbildning och anställning få väl anpassad utrustning oavsett om man är lång eller kort, kille eller tjej!

CHARLOTTE PETERSSON/
HG INFO

Läs Försvarsmaktens miljöredovisning 2011

Nu finns Försvarsmaktens miljöredovisning 2011 på webben. Du hittar den på www.forsvarsmakten.se/miljoarbete

FMLOG förbereder införandet av Prio 3-4

Den 9 januari 2012 är det "Go Live" för Prio införande 3-4, något som direkt eller indirekt berör hela Försvarsmakten. Under 17 december till 9 januari blir det begränsningar i vad man kan göra i de så kallade arvsystemen som vissa perioder stängs helt.

Begränsningarna i systemen kommer att påverka FMLOG:s arbetssätt och rutiner och just nu arbetas det intensivt inom FMLOG med att se vilka verksamhetsåtgärder som behöver vidtas inför den här perioden. Sådant som diskuterats är att införa begränsningar i inköp redan från mit-

ten av november. Detta för att leveranser och betalning av fakturor ska kunna ske innan stoppet den 17 december.

Man arbetar också med att identifiera vilka aktiviteter som är kritiska för Försvarsmakten och måste kunna utföras trots att systemen är stängda. För FMLOG:s del handlar det bland annat om att kunna stödja insatser och upprätthålla Försvarsmaktens beredskap, men även om att kunna göra bokslut för 2011.

Parallellt med identifieringen av kritiska verksamheter håller FMLOG på att ta fram tillfälliga rutiner för till exem-

pel resebeställningar och inköp under den här perioden.

– Vår önskan är att alla tänker igenom sina aktiviteter under hösten och gör sina inköp och bokar sina resor i god tid innan den 17 december så att vi hinner hantera fakturorna innan systemet stänger, säger Magnus Skoglund som samordnar FMLOG:s införande. Samtidigt måste vi på FMLOG ha en beredskap för att hantera akuta inköp och bokningar för det är ju inte alltid man kan planera sina decemberresor redan i oktober.

ANNIKA ERIKSSON/FMLOG

Swedint utbildade i Uganda

För första gången har Försvarsmaktens internationella centrum genomfört en av sina FN-stabskurser i Uganda inom ramen för det nordiska stödet till den östafrikanska fredsstyrkan Eastern Africa Stand by Force. Resultatet blev viktiga erfarenheter och lärdomar om de risker och möjligheter som är en del av att utbilda i centrala Afrika.

– Jag tyckte om deras sätt att lära ut. De var skickliga i att hålla ihop undervisningen så att elever med olika bakgrund kunde hänga med på ungefär samma villkor. Det säger Renée Mwesigwa, kapten i ugandiska armén och en av eleverna på kursen. Hon är en av de 30 elever från sex östafrikanska länder som i slutet av september genomgick den anpassade FN-stabskursen i Jinja, Uganda.

Kurschef var major Bengt-Åke Folke-son, Swedint och för honom och hans sex svenska kolleger från Swedint och två finska och en dansk instruktör, handlade veckorna i Uganda lika mycket om att bygga erfarenheter inför kommande kurser, som att lära ut.

– När vi gör den här kursen hemma på Swedint, lägger vi den på en ganska hög nivå redan från starten. Här har det visat sig att kunskaperna om FN och Afrikanska Unionen inte är så djupa som vi trodde, och det anpassar vi oss till, säger han.

Eleverna kommer från Uganda, Burundi, Kenya, Rwanda, Somalia och Sudan och det är en sammansatt grupp, från kapten till överste, med olika kunskaper i engelska, olika datorvana och olika stabsarbetskulturer. I Sverige är kursen helt uppbyggd på ett nätverk av datorer motsvarande det som normalt finns i en sektorstab i en FN-insats. Att flytta delar av en sådan övningsmiljö till Uganda innebar bland mycket annat att transportera ett 40-tal datorer och annan nödvändig IT-infrastruktur hela vägen från Kungsängen till Uganda.

– Nu vet vi att vi kan flytta en komplex kurs från Sverige och att anpassa den efter alla de förutsättningar som gäller här, inte minst elevernas bakgrund, säger överstelöjtnant Jerker Sundström, som är kurssamordnare.

Det kan vara jobbigt att vara länge i den här delen av världen, berättar han:

– Vi är hänvisade till vad som finns lokalt i allt utom den tekniska utrustningen vi kan ta med oss hemifrån. Och det finns en hotbild: bakterier, virus och parasiter och trots att man vidtar alla tänkbara försiktighetsåtgärder blir människor sjuka här.

Överste Thomas Karlsson är chef för Swedint och när han besökte kursen i Jinja konstaterade han att kurser av det här slaget är kärnverksamhet för Swedint:

– Den här kursen var en pilotkurs. Vi har gjort det förut, på Balkan och i Ukraina, men det här är första gången vi gör det i Afrika och det är lite svårare. Nu ser vi vad vi behöver utveckla och vad som fungerade bra för den här specifika miljön. Man kan säga att det är det här, en sådan här utbildning, som är kärnan i vår roll som försvarsmaktsgemensamt kompetenscentrum och är man intresserad av den här sortens utmaningar, då ska man söka sig till oss.

TEXT OCH FOTO:
JONAS SVENSSON/INFOS

Bengt valde att gå vidare

På ringvägen mellan Mazar-e-Sharif och Shebregghan i Afghanistan träffade en raketgevärsgrenad den Geländewagen som major Bengt Flodin färdades i tillsammans med några finska kollegor. Bengt Flodin skadades så allvarligt att båda hans ben fick amputeras.

Sedan juli är Bengt tillbaka på sin arbetsplats på I 19 igen.

Det är tre veckor kvar av hans tjänstgöring i FS 19 i Afghanistan. Han har åkt samma väg många gånger utan att något hänt.

– Det jag minns från den 19 november förra året är att bilen fylldes med rök och att mina byxor brann, berättar Bengt Flodin.

Han svimmade av en stund, och förstod nästa gång han vaknade att något allvarligt hänt.

– ”Det är dåligt med mina ben”, sa jag till min kollega. Han svarade: ”Vi kommer att ta hand om dig”. Jag upprepade frågan: ”Det är dåligt med mina ben, eller hur?” ”Ja, svarade han, men vi kommer att ta hand om dig”. Jag fattade direkt. Jag hörde helikoptern och nästa gång jag vaknade var jag på sjukhuset i Uppsala.

Bengts fru Annelie Forshage jobbar liksom Bengt på I 19 i Boden och hon befann sig på jobbet när hon nåddes av beskedet att hennes man var allvarligt men inte livshotande skadad. Hon har kännedom om miljön i Afghanistan eftersom hon själv tjänstgjorde under FS 17.

– Jag jobbade på stabsexpeditionen som alltid är inblandad när saker händer. På något sätt gick jag genast in i den rollen när jag fick beskedet och började tänka på de olika rutinerna och uppgifterna. Jag ställde nog andra frågor och reagerade annorlunda än de flesta anhöriga skulle ha gjort i en sådan situation, säger Annelie.

Viktiga sekunder

Mycket var fortfarande oklart. Exempelvis visste ingen säkert om det var ett eller båda benen som var skadade vid denna tidpunkt. Det första dygnet efter händelsen ägnade Annelie åt att berätta vad som hänt för släkt och vänner. Parets två söner, 15 och 20 år gamla, fick det svåra beskedet att deras pappa var på väg hem tre veckor tidigare än planerat. Dessutom la Annelie mycket energi på att övertala den armétaktiska staben som ansvarade för hemtransporten, med god hjälp av bland annat regementschefen, att hon skulle få vara med på flygplatsen när ambulanstransporten landade med Bengt och en av hans två finska kollegor som också skadades.

Bengts fru
Annelie Forshage
tjänstgjorde i FS 17.

– Jag kan inte beskriva hur viktiga de sekunder jag fick se Bengt på flygplatsen var. Det var som att snön smälte omkring mig, säger Annelie.

Uppvaknande i Sverige

Bengt Flodin som fortfarande var nedsovd fördes till Uppsala akademiska sjukhus där han opererades.

– Jag var medveten om vad som hänt direkt när jag vaknade, säger han.

Bengt beskriver sig själv som en mycket envis person som hellre ser möjligheter än problem, och han satte tidigt upp några viktiga mål för sig själv.

– Bland det första jag tänkte när jag vaknade var: ”Mina ben är borta och jag får inte tillbaka dem. Jag ska gå, jag ska köra bil och jag ska börja jobba igen”, säger han.

Nu följde en tid på sjukhus där bland annat ytterligare en operation gjordes. Julen firade familjen i en lånad lägenhet i Uppsala och det var första gången Bengt kunde lämna sjukhuset för en stund. Familjen fanns hela tiden vid hans sida. Den 19 januari, exakt två månader efter smällen stod Bengt Flodin upp med hjälp av proteser för första gången och den 24 januari lämnade han sjukhuset för gott. Den 8 februari tog han den sista värktabletten.

– Jag har haft bortskämt lite smärta i benen. Det har mer varit domningar och stickningar när jag blir trött efter mycket gående, säger Bengt.

Omtanke om andra

Bengt har tänkt mycket på sina anhöriga som han tycker har haft det bitvis tuffare än han själv. Dessutom funderar han mycket på de finska soldater som åkte i samma fordon som han själv och som också skadades mindre allvarligt vid händelsen.

– Jag har ett chefsansvar eftersom de var mina soldater. Jag vill ha möjlighet

att träffa dem alla för att höra hur de mår. Vi har haft mailkontakt men ännu inte kunnat träffas, säger Bengt.

FS 19 har haft sin återträff enligt ordinarie rutiner, men eftersom de två soldater som skadades samtidigt som Bengt tillhör det finska försvaret har det varit lite mer komplicerat. Här kan samarbetet mellan de två länderna förbättras, tycker han.

Tillbaka till vardagen

Väl i hemmet började familjen kämpa för att komma tillbaka till vardagen igen. Bengt hade kontakt med Försvarsmakten, både centralt och med sitt förband I 19. Stödet till honom och familjen har varit mycket bra tycker han. Dessutom hade hans vårdcentral, Försäkringskassan och Bodens kommun viktiga roller.

– Jag har fått två proteser varav den ena ställs in av en ortopedtekniker via dator för att jag ska kunna gå så bra som möjligt. Jag har också fått hjälp att anpassa hemmet, vår bil och min arbetsplats och så har jag fått en barr

hemma så att jag kan träna så mycket jag vill, säger Bengt.

Sedan i juli är Bengt Flodin tillbaka på sin arbetsplats på I 19. Han går med hjälp av en käpp, kör bil med en spak som han manövrerar med högerhanden i stället för fotpedaler, han har kört skoter och jagat älg. Hela familjen påverkas av den nya situationen.

– Allt är nästan som vanligt men ändå inte. Det dyker upp nya utmaningar varje dag. Det kan vara allt från en hög tröskel till att det saknas duschstol på hotellrummet, säger Annelie.

Bengt ångrar inte att han åkte till Afghanistan.

– Jag skulle ha valt samma yrke om jag fick en chans till. Jag kan till och med tänka mig att åka tillbaka igen, jag har hela tiden varit medveten om riskerna. Jag valde att gå vidare när det här hände mig och det är det jag gör också säger han.

TEXT: LENA PARKVALL/INFOS

FOTO: JOHAN LUNDAHL/COMBAT CAMERA

Med huvudet på skaft

Militärpolisernas korridor är tom. Det nyinredda lunchrummet är tomt och logementen är i princip... tomma. Samtidigt pågår det intensiv militärpolisaktivitet i Afghanistan, i Kosovo och på motorvägen mellan Kungsängen och Stockholm. Militärpoliserna, MP, är efterfrågade och har inte tid att sitta still.

Klockan är 05.58. Morgonen är mörk, marken blöt och luften full av höstrusk. Två gröna jeepar på tomgång sprider ett varmt strålkastarljus över parkeringen utanför militärpolisernas kasern, och ur högtalarna i bilen skvalar P3-morgon på låg volym. Gruppchefen Desirée Milbers kramar en stor kopp kaffe i sin högra hand och en vägkarta med viktiga punkter i den vänstra. Hennes kamrater sitter i bilarna. Hon tar plats bredvid sin nyrakade chaufför. Alla är redo.

Så slår klockan sex och bilarna rullar iväg. Ett snabbt stopp för uthämtning av vapen och sedan vidare ut på motorvägen. Bilarna accelererar till 110. Destinationen är försvarshögkvarteret där en buss med utländska försvarsattachéer ska eskorteras till regementet i Kungsängen. Desirée sippar på det varma kaffet. Himlen ljusnar sakta och stora lilarosa molnflak löses upp i intet.

06.48 rullar jeeparerna in på högkvarterets parkering.

– Man måste åka tidigt för att undvika trafikstockning. Tio minuter senare, och vi hade fastnat en halvtimme i kö, säger Desirée.

Hon är 22 år och sedan ett drygt år tillbaka anställd på Livgardets 15. MP-kompani.

– Efter lumpen som beriden vaktssoldat hade jag en del ströjobb. Men jag saknade livet här och kände att jag ville komma tillbaka. Jag blev kontaktad av gamla befäl som undrade om jag ville jobba, och detta lät som en rolig utmaning.

Det första som Desirée fick sätta tänderna i var en längre period av förberedande utbildningar, bland annat i juridik vid Linnéuniversitetet i Växjö.

– Vi hade en intensiv tremånadsperiod när vi läste juridik med lärare från polishögskolan. Det gav oss värdefulla högskolepoäng. Vi utbildades även i pepparspray, batong, kallt väder och tog förarbevis för fordon.

För Desirée är MP-yrket inte bara en utmaning utan även en väg mot polisyrket som hon är intresserad av.

– Militärpoliserna i Försvarsmaktens internationella insatser arbetar med ordning och säkerhet. Det kan vara allt från att utreda trafikolyckor och vapenbrott till att utbilda civil personal i Afghanistan. Detta är ett bra sätt att få erfarenhet och jag ser fram emot min första utlandsinsats nu i vår.

FAKTA

Namn: Desirée Milbers

Ålder: 22

Kommer från: Nora

Anställd sedan: Augusti 2010

Roligaste med MP-yrket: Den härliga kamratskapen och alla möten med människor.

Förra julen firades tillsammans med ett 10-tal kollegor i Thailand.

Tråkigaste med MP-yrket: Prio

Framtid: Satsar på att bli polis

Först blir det dock mer träning och fler uppdrag för Desirée och hennes vänner.

– De senaste veckorna har vi varit på internationell militärpolisutbildning i Danmark och deltagit skarpt i övningen Barents Rescue i Norrbotten. Om ett par veckor går jag en gruppchefsutbildning och sedan ska alla ta förarbevis och körkort för lastbil. Som militärpolis måste man vara vetgirig och kunna lite av allt.

Klockan har hunnit bli 07.16 och Desirée hoppar ur den parkerade jeepen för att samverka med VIP-gästernas busschaufför. Den stora hyrbussen som ska eskorteras till Livgardet visar sig vara för tung för den planerade färdvägen. Samtidigt rapporterar Radio Stockholm om en personbil som fått motorstopp och orsakar köer på E4:an. Desirée och hennes kamrater tar fram förslag på ny färdväg och stämmer av med chefen via radio. Problemet är löst och en knapp timme senare är buss och eskort på väg till Kungsängen.

TEXT OCH FOTO: BJÖRN WESTERDAHL/
LIVGARDET

FAKTA MILITÄRPOLIS

Livgardet har funktionsansvar för den svenska militärpolisen och är det enda förbandet i Sverige som har militärpolisförband. Militärpolisen har till uppgift att upprätthålla allmän ordning och säkerhet inom Försvarsmakten samt understödja militära förband vid genomförande av operationer. Till exempel genom trafiktjänst, hantering av frihetsberövade personer, brottsutredningar, personskydd och kriminalunderrättelsetjänst.

06:00

07:16

08:53

10:30

12:30

14:30

DESIRÉES DAG PÅ JOBBET

05:30 Väckarklockan ringar.

06:00 Avfärd mot högkvarteret för eskort av VIP-gäster.

06:07 Vapenutläsning.

06:15 Förbindelseprov med chefen.

06:48 Anländer till högkvarteret.

07:16 Samverkan med VIP-gästernas busschaufför.

08:08 Avfärd mot Livgardet i Kungsängen.

08:53 VIP-gästerna anländer säkert på Livgardet.

10:30 Egen träning.

11:45 Lunch.

12:30 Utbildning och uppkörning med släp.

14:00 Inventering av vapen.

14:30 Möte avseende uppkommen skarp tjänst i Luleå.

15:45 Materielltjänst.

16:15 Middag.

17:00 Arbetsplatsträff.

18:45 Stöd till staben med rekrytering av tidvis anställda.

20:05 Ombyte och slut för dagen.

Så nära verkligheten man kan komma

Raketgranaten går rakt genom dörren och träffar en soldat i benet. Föraren får ut den skadade soldaten ur fordonet och sätter ett avsnörande förband medan en annan soldat chockad irrar runt. En observationspost sätts ut i eldriktningen och man rapporterar in vad som inträffat. Hjälp är på väg.

Sjukvårdsenheterna i FS 22 fick en verklighetstrogen slutövning på sin befattningsutbildning vid Försvarsmedicincentrum i Göteborg. För att ge lite extra realism till övningen hade professionella skademarkörer och en sminkös hyrts in från England.

Figuranter ger extra dimension

– Det är första gången vi använder oss av arm- och benamputerade personer som figuranter. Tanken är att det ska ge en extra dimension när det också ser ut att vara på riktigt. Det är en helt annan sak att hantera en människa som saknar ett ben till exempel, och inlevelsen i momenten blir starkare, säger Martin Fejde, som är momentövningsledare.

Martin Fejde är narkossköterska och reservofficerare.

Han är till vardags narkossköterska på Akademiska sjukhuset i Uppsala men är också reservofficer och har varit i Afghanistan under FS 19. Han menar att det är värdefullt att kunna dela med sig av sina erfarenheter till dem som snart ska ge sig iväg på insats.

De övade får spela mot sådant som faktiskt hänt vid tidigare insatser, och som utvärderats för att sedan användas i utbildningen.

– Det vi övar här är givetvis en komponent av dessa faktiska händelser, så man känner inte direkt igen dem. Men det ger ändå sjukvårdspersonalen en realistisk bild av vad som kan inträffa, menar Martin Fejde.

Sista veckan av tre

För sjukvårdspersonalen som ingår i FS 22 är det den sista veckan av deras tre veckor långa utbildning på Försvarsmedicincentrum. Den första veckan utbildades legitimerad sjukvårdspersonal i BATLS, battlefield advanced trauma life support, som är en modifiering av den civila motsvarigheten, fast med fokus på militär medicin som skottskador och sprängskador. Men under slutövningen är det inte bara läkare och sjuksköterskor som övas utan även förare, vagnchefer och närskyddssoldater. Mycket handlar om samarbete och gruppdynamik, att få soldaterna att fungera som team, även i olika grupsammansättningar.

För dem som är övningsledare handlar en övning av den här sorten om lång omsorgsfull planering. Det är mycket som ska klaffa, men om alla gör sin del går det av sig självt.

– Samtidigt som vi håller på med utbildning för FS 22 planerar vi för FS 23, säger Cecilia Gustafsson, som är kurschef för insatsutbildningen på Försvarsmedicincentrum.

För hennes del handlar mycket om att jobba med kontaktytor. Förutom att

Cecilia Gustafsson, kurschef på Försvarsmedicincentrum. Foto: privat

De engelska skademarkörerna rekryterades på grund av sina amputationer som orsakats av bland annat ruggbyskada och trafikolycka. En professionell sminkös fick skadorna att se ut som de just inträffat.

– Enligt mig sker utbildningen i fel ordning, det vore bättre om merparten av den militära utbildningen skedde först och befattningsutbildningen efteråt, säger Cecilia Gustafsson.

Däremot tycker hon att det är en stimulerande personalkategori att utbilda, eftersom den är väldigt blandad.

– Vi har ett åldersspann som sträcker sig mellan 20 och 60 år, och det är en bra mix av både kvinnor och män, med såväl civil som militär bakgrund.

I denna utbildningsomgång är det 45 stycken som deltar. Förutom själva sjukvårdsutbildningen har man den här gången också fokuserat på bearbetning av känslor. Som en del i det var psykologer från HR-centrum med vid övningen, bland annat för att se hur deltagarna hanterar chockade soldater.

Att ta in engelska skademarkörer var ett provförsök, men det kan bli fler gånger. Cecilia Gustafsson menar att Försvarsmedicincentrum först ska utvärdera hur soldaterna agerat gentemot dessa.

– Men en fördel med de engelska deltagarna är att vi svenskar får en extra sporre för att finslipa språket. Soldaterna måste ju rapportera och kunna medicinska uttryck och termer på engelska, säger Cecilia Gustafsson.

En idé som finns på Försvarsmedicincentrum är att bjuda in före detta soldater som är amputerade på grund av stridsrelaterade skador. Då kan de förutom att agera skademarkörer även berätta om sina upplevelser.

TEXT: JOHAN LUNDGREN/INFO S
FOTO: ANNA NORÉN/COMBAT CAMERA

skaffa fram markörer gäller det att få hit dem som varit på insats tidigare, vilket inte alltid är lätt eftersom många jobbar inom sjukvården och måste ta ledigt. Som yrkesofficer och sjuksköterska är hon väl lämpad för att vara en länk mellan det civila och militära.

– Det är viktigt att tänka på hur man uttrycker sig, somliga vi utbildar är väldigt erfarna, vissa börjar från scratch.

En annan stor utmaning är att många har låg militär kunskap när de kommer till Försvarsmedicincentrum.

Vår svensk i Norge

Överstelöjtnant Agne Johansson är sedan ett halvår tillbaka samverkansofficer i Bodö i Norge. Han arbetar vid det norska försvarets operativa stab, där han har en två års kommendering.

Det norska försvarets operativa stab, som i Sverige motsvaras av insatsstaben, har sina lokaler insprängda i ett berg i Reitan några mil utanför Bodö i norra Norge. Försvarsorganisationen i Norge skiljer sig från den svenska bland annat genom att delar av den strategiska ledningen finns inom försvarsdepartementet.

– Mycket av mitt jobb handlar om att underlätta dialogen mellan Sverige och Norge i försvarsfrågor med hjälp av mitt kontaktnät i båda länderna, säger Agne Johansson.

Först i spåret

Agne Johansson är den första svensken vid det operativa högkvarteret i Norge som har rollen som samverkansofficer. Det innebär att han har haft en viss startsträcka för att komma igång.

– Eftersom jag är först i spåret har det varit en hel del säkerhetsfrågor att hantera den första tiden, som att få tillgång till lokaler och datasystem.

Information kring frågor som rör Nato och Norges nationella försvar får Agne Johansson inte tillgång till. Ändå har anpassningen till den nya arbetsplatsen och det nya landet gått smidigt. Tanken är att samverkan mellan Sverige och de övriga nordiska länderna ska utvecklas och där har Agne Johansson en viktig roll.

FAKTA

Namn: Överstelöjtnant Agne Johansson
Uppdrag: Liaison Officer (LNO)/stabsofficer i det norska försvarets operativa högkvarter i Bodö, Norge.
Tjänstgöringstid: Februari 2011–mars 2013.

Agne Johansson är samverkansofficer i Bodö.

– Sverige och Norge är mycket lika i tanke och kultur och jag har blivit accepterad direkt. Jag jobbar operativt exempelvis med övningar där Sverige och Norge samverkar och kring frågor kring insatserna i Afghanistan och Libyen där ju båda länderna deltar.

Fiskar på fritiden

Agne bor i en lägenhet mitt i stan i Bodö och stortrivs. Det förhållandevis korta avståndet till hemorten Boden och anställningsavtalet gör det möjligt att veckopendla. Ännu bättre blir det när hans fru snart flyttar till Bodö på deltid. Dessutom är Bodö långt ifrån okänd mark för Agne Johansson.

– När jag tjänstgjorde i Kashmir i slutet av åttiotalet fick jag norska vänner

som bor just i Bodö. Sedan dess har jag besökt dem varje år för att fiska.

I de norska vattnen fiskar man bland annat torsk, sej och kolja. Fångsten brukar vara god, men den stora fiskedrömmen har han ännu inte lyckats uppfylla.

– Drömmen är att få en så kallad ”kveite”, en hälleflundra. Det är inte ovanligt att de man får upp här väger 10–15 kilo.

Han har till mars 2013 på sig att uppfylla sina planer för förbättrad samverkan mellan Norge och Sverige, och för att få upp drömfångsten. Då går hans förordnande ut och han återvänder till Boden igen.

TEXT OCH FOTO: LENA PARKVALL/INFOS

Så fostras en jägare

Hällregn med temperaturer ner till noll på dagarna och nätter med minus nio grader och ett och annat snöfall. Det var tuffa förhållanden för de soldater och officerare som genomförde barmarksdelen av grundkurs för jägartjänst i september och oktober.

– Det är en väldigt fysiskt krävande utbildning och deltagarna får uppleva de metoder, spaningsuppgifter och stridstekniker som kännetecknar jägarbataljonen, säger David Engström, kurschef på jägarbataljonen i Arvidsjaur.

Genom sina upplevelser ska deltagarna få förståelse för kopplingen mellan fysisk prestationsförmåga, personliga fär-

FAKTA

Arméns jägarbataljon i Arvidsjaur består av cirka 500 officerare, gruppbefäl, soldater och civila specialister. 215 av dessa ska vara kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl och soldater och 130 tidvis tjänstgörande. Jägarbataljonen är ett specialiserat markstridsförband med inriktning och förmåga att genomföra operationer i arktisk och subarktisk miljö och i påfrestande svårtillgänglig terräng. De är dessutom avsedda för operationer på djupet, det vill säga i områden kontrollerade av motståndaren.

digheter och patrulltjänst. Det handlar om moment som att passera vattendrag, att fira sig nedför stup, eller 20 kilometers snabbmarsch med full stridsutrustning under två timmar och tjugo minuter. I kursen ingick åtta fältdygn då de sov två timmar per dygn.

Detta år var första gången som nyanställda soldater som genomfört grundläggande militär utbildning eller tidigare värnplikt var med. Tidigare har kursen bara vänt sig till officerare.

– Fördelen med att ha med soldater i kursen är att det ger de nya officerarna bättre möjlighet för truppföring. Tidigare har man fått rotera i befattningarna, men nu kan var och koncentrera sig på sin verkliga befattning, säger David Engström.

Grundkurs för jägartjänst ingår som block i den 12 månader långa jägarutbildning som kallas GUJ. När den utbildningen är klar fasas soldaterna in i de nya grupper där de ska tjänstgöra.

– För oss har det nya personalförsörjningssystemet blivit en succé. Nu har vi mycket mer tid att fokusera på de enskilda soldaterna – mer detaljerat, fördjupat och med mer repetition, säger överstelöjtnant Urban Edlund, chef för arméns jägarbataljon. Han betonar att grundkurs för jägartjänst samtidigt är den viktigaste delen för fostran av de yngre officerarna.

Barmarksdelen är öppen även för officerare från andra förband och andra länder. I årets upplaga fanns deltagare från K 3, A 9 och Norge. Från och med nästa år öppnas även vinterdelen upp för andra förband.

Hur gick det för deltagarna? 51 påbörjade kursen, fyra avbröt på grund av skador eller på egen begäran. Av de 47 som fullföljde blev 86 procent godkända.

TEXT: JOHAN LUNDGREN/INFOS
FOTO: TORBJÖRN GUSTAFSSON OCH
KIM SVENSSON/INFOS

David Engström är kurschef på jägarbataljonen i Arvidsjaur.

”Det ska gå fort, är komplext och berör tusentals medarbetare.”

Vad händer med logistiken?

Hallå där brigadgeneral Mats Engman – vad händer med försvarslogistiken?

– På regeringens uppdrag ska vi nu genomföra huvuddelen av förslagen från den så kallade Försvarsstrukturutredningen. Till mars nästa år ska vi därför tillsammans med Försvarets materielverk, FMV, lämna in en detaljerad plan till regeringen om hur olika verksamheter inom försvarslogistiken ska flyttas från Försvarsmakten till FMV. Inköpsdelarna ska börja föras över redan 2012.

Hur många medarbetare handlar det om?

– Försvarsstrukturutredningen räknade på motsvarande runt 3 000 årsarbetskrafter. Främst är det funktioner inom FMLOG; inköp, service, förråd och verkstäder, men även beställningsfunktioner inom produktionsledningen berörs. Vi ska med FMV i detalj arbeta fram vad som ska flyttas över.

Hur ska det gå till – och kan medarbetare säga nej?

– Exakt hur det ska gå till är för tidigt att säga, men vi förmodar att det främst kommer att ske genom så kallad verksamhetsövergång. Hela verksamheter flyttas över med befintliga uppgifter och personal. Enligt regelverket har individer då rätt att säga nej till att flytta med.

– Jag hoppas innerligt att de allra flesta hänger med. Försvarsmakten behöver nämligen ha medarbetarnas kompetens på FMV för att göra samma viktiga arbete där.

Vad händer i närtid?

– Arbetet leds och koordineras av samordningsgrupper, en för varje myndighet. Jag leder Försvarsmaktens arbete. Under oktober etablerar vi ett antal gemensamma arbetsgrupper som ska ta fram konkreta förslag inom olika områden. Arbetet med inköpsfunktionen pågår redan.

Hur får man tag i mer information?

– Vi kommer stödja cheferna så att berörd personal kontinuerligt kan bli uppdaterad. För den som vill söka information själv lägger vi ut nyheter och dokument på samlingsidan ”Omdaning försvarslogistik” på emil med länk från startsidan.

TEXT: KRISTINA ÅSTRAND BOHMAN/INFOS

FOTO: TORBJÖRN F GUSTAFSSON/INFOS

FAKTA

OMDANING FÖRSVARSLOGISTIK

Regeringens mål är en sammanhållen och mer kostnadseffektiv materiel- och logistikförsörjning med tydliga roller för Försvarsmakten som beställare och FMV som leverantör av försvarslogistik. Omdaning av försvarslogistiken ska frigöra pengar till Försvarsmaktens fortsatta utveckling mot målbilden Insatsorganisation 2014 – ett tillgängligt insatsförsvär.

Apropå strulet med löner i Försvarmakten

– Hur kan det bli så här, Petra Pfeiff, chef på HR Centrum?

HR Centrum är en bland flera aktörer som avgör om du får rätt lön. För att det ska bli exakt rätt summa måste även din arbetsgivare, det vill säga chefen, skicka in ditt formulär samt attestera i rätt tid. Dessutom måste löneavdelningen i Boden göra rätt. Det finns alltså tre aktörer i den här kedjan och alla är lika viktiga för att det ska bli rätt. Komplexiteten förstärks ytterligare genom att din lön hanteras i två system, Palasso och Prio.

– Vi har nolltolerans mot fel som mål, säger Petra Pfeiff, chef för Administrativa enheten på HR Centrum. Jag tycker det är både beklagligt och oacceptabelt att flera individer i Försvarmakten drabbats av fel löner. Tyvärr kan jag konstatera att vi har en resa kvar att göra innan vi når vårt mål.

Det har varit många fel på utlandsstyrkans löner, medger Petra Pfeiff. Samtidigt vill hon poängtera att kritiken mot HR Centrum på flera sätt har varit orättvis.

– Chefer med personalansvar är arbetsgivare och ytterst ansvariga för

att löneunderlaget kommer till HRC i tid, säger Petra Pfeiff. Runt den 1:a i varje månad måste underlaget vara hos oss.

Prio är ett strukturerat system, men också väldigt ”fyrkantigt”. När Försvarmakten valde att köpa in Prio såg man ordning och reda som det allra viktigaste. Baksidan är bristen på flexibilitet. Det går till exempel inte att ändra uppgifter en dag efter lönekörning för att det ska komma med på samma månads löneutbetalning.

– Förr kunde vi fixa och trixa, men det går inte i system Prio, förklarar Petra Pfeiff. Det gäller att respektera det datum för lönekörning som systemet kräver. På HR-portalen publicerar vi hela tiden datum som cheferna måste rätta sig efter.

På HR Centrum pågår ett intensivt arbete med kundbemötande. Viktiga frågor är löneadministratörernas roll – hur de ska kunna förklara system Prio och lönespecifikationerna för kunderna.

– Löneadministratörer vid HR Centrum har fått för lite utbildning för att kunna hantera systemet. Som chef

har jag slagits för att vi ska få utbildning. Även processbeskrivningar saknas och konsekvensen har blivit en organisation med uppdraget att hantera en komplicerad löneadministration utan att vara tillräckligt utrustad för det.

En del av kundbemötandet för HR Centrum handlar om att hantera ”besvärliga” kunder. Hur gör man när en kund ringer och kallar en både det ena och det andra?

– Flera lönehandläggare har fått riktigt tråkiga samtal och mejl med grova uttryck, anklagelser och påhopp, vilka definitivt inte är förenliga med Försvarmaktens värdegrund, säger Petra Pfeiff. Vi chefer på den administrativa enheten följer numera upp varje otrevligt samtal genom att ringa upp individens chef.

Att system Prio kräver tålamod är ingen överdrift. För att lyckas med den här förändringen måste vi alla ha tålamod och dra vårt strå till stacken.

TITTI EMTEFALL/FM HR CENTRUM

Några vanliga frågor om Prio

– Det är svårt att följa upp sin flex, går det att gå in och se varje dag för sig och sedan en summering?

Svar: Ja, detta kan du göra genom att gå in under Arbetstid och välja Tidsinformation/Tidrapport. Där visas både din registrerade tid (klockslag när du kommer och går) och din redovisade tid dag för dag.

– Går det att få konteringar i klartext istället för siffror vid tidredovisningen?

Svar: Nej, tyvärr går inte det att göra i dagsläget.

– Sjukanmälan: kommer det att räcka med en anmälan i Prio eller kommer

det även i framtiden att behöva skickas en blankett digitalt till HR Centrum och tillbaka flera gånger?

Svar: Målsättningen är att skapa nya HR-formulär, bland annat för sjukanmälan. Det är inte klart ännu, men arbetet med detta är på gång.

– Det är tidsödande att beställa resor när vi är flera som ska resa, går det inte att beställa resor för alla på en gång?

Svar: Inte som det ser ut just nu, men gruppresor kommer efter nästa införande som är planerat till januari 2012. Efter resans slut får var och en göra sin egen reseräkning som vanligt.

– Om flera resenärer åker med samma flyg men tillhör olika organisationsenheter så samordnas inte transporterna. Varför?

Svar: Reseavdelningen ser inte bokningarna på det sättet så att det går att samordna transporterna. Det bästa du kan göra är att vid beställningen skriva i kommentarsrutan vilka personer du vill samåka med.

– Hur gör jag för att radera en kundvagn?

Svar: Du kontaktar en upphandlare/inköpare som tar bort den.

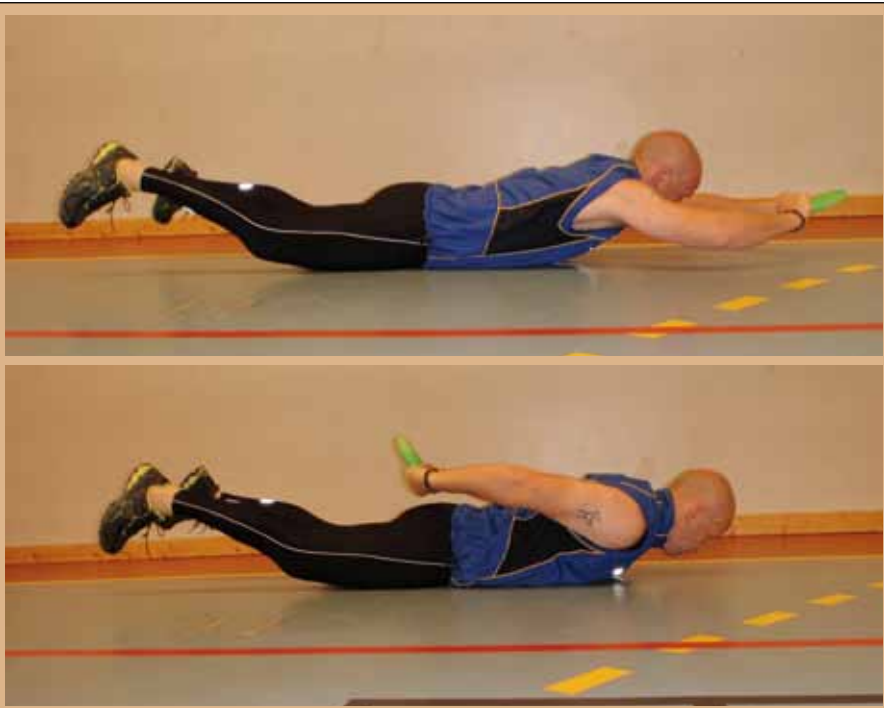
TEXT: ANJA REIMERS/PROJEKT PRIO

I FORM

Liggande rotationer med viktskiva

Så här kan du träna rörlighet och stabilitet i axlar, bröst och rygg: Sträck ut armar och ben så de lyfter från underlaget. Håll en viktskiva i händerna. Gör en cirkelrörelse utåt med sträckta armar och vikten i en av händerna, möt armarna bakom sätet och låt viktskivan byta hand. Fortsätt cirkelrörelsen upp mot startpositionen där du byter hand igen. Glöm inte att göra rörelsen åt båda hållen.

TEXT OCH FOTO: MARIE ANDERSSON/
LEDR – IDROTTSAVDELNINGEN

Hur ska teknikerbristen i Försvarsmakten lösas?

Ofta hörs att vi har teknikerbrist i Försvarsmakten. Just nu är bristerna på helikoptersidan mest akuta men även inom sjö- och markarenan finns stora vakanser. Men hur man ska lösa bemanningen av de tekniska tjänsterna verkar det inte finnas några idéer om. I värnpliktsystemet var skolkraven för uttagning till tekniker höga för att det var nödvändigt. Ovanpå dessa grundkunskaper lades flera månaders yrkesutbildning innan man sändes ut på förbanden. De värnpliktiga har ersatts av GSS, vars förkunskapskrav har satts till en nivå som passar arméns meniga skyttesoldater då man snabbt vill få fram "boots on the ground" att skicka på insats. Dessa skolkrav är inte ens i närheten av vad som krävs för att genomgå utbildning till tekniker.

Förbandens desperata behov av att få ut sina tekniker har lett till nedkortade kurstider. Då många saknar de grundkunskaper ibland annat matematik och fysik som krävs för utbildningen behöver man knappast vara raketforskare för att inse att ekvationen inte går ihop. I den första GSS-kursen för tekniker till flottan tvingades FMST underkänna en tredjedel av eleverna, trots att utbildningsmålen var lägre än för värnpliktiga. Det var inte elevernas fel, de fick aldrig en sportslig chans. Skulden ligger helt på dem som bestämt förkunskapskraven och vägrar lyssna på oss som utbildar teknikerna.

Vi tvingas sänka utbildningstempot för att inte tappa elever på vägen, vilket givetvis drabbar dem som faktiskt har rätt skolbakgrund. Flera veckors utbildningstid måste läggas på inköpt stödundervisning i matematik och fysik för att ge de svagaste eleverna möjlighet att ens fortsätta kursen.

Man slås lätt av misstanken att låga förkunskapskrav är en förevändning för att hålla nere lönerna över hela linjen. Lönen måste baseras på kompetens och duglighet, annars kommer de bästa medarbetarna snabbt att tröttna. Vill man ha kompetens måste man vara beredd att betala för den. Det krävs bättre förkunskaper för antagning till tekniker än som skyttesoldat, enda alternativet är att kompletteringsutbilda i grundämnen innan de tekniska kurserna börjar. I dag finns teknikerbrist i hela samhället och en hel generation ingenjörer och tekniker inom industrin går snart i pension och måste ersättas. Ska Försvarsmakten ens ha en chans att konkurrera om den arbetskraften i framtiden så måste man tänka om kraftfullt redan nu!

Kn Björn Gustafsson/FMST

Det är det här som krävs

Under några av kalla krigets mest skrämmande dagar, när fienden inte hotade oss 5 000 km från Sveriges gräns, utan satt fast på ett svenskt undervattensskär med kärnvapen ombord, kartlade man i hemlighet vad det är som krävs för att klara sin uppgift i den värsta av tänkbara situationer. Resultatet gick till ÖB och några få andra och är numera avhemligat och är en tillgång för oss, vare sig vi sitter i en Galt i Afghanistan, i staben eller någonstans i stödverksamheten.

Det som krävs är förmåga att handskas med situationen och att agera, till exempel i stridsnära situationer genom angrepp/flykt, motstånd/anpassning och längre bak i kedjan genom att ompröva, leverera och våga prioritera Försvarsmaktens behov framför egna.

Vi bygger en ny försvarsmakt. I dag utgör den några få procent av storleken på det gamla invasionsförsvaret. Delar av den är ständigt insatta i olika delar av världen. Samtidigt ska vi också klara av att värna svenskt territorium. Utan en genomgripande effektivisering klarar vi inte detta. Situationen är ytterst krävande såväl för våra soldater som rör sig i fientligt område, som för Försvarsmakten i helhet.

Vi måste göra allt för att så snabbt som möjligt bygga upp vår operativa förmåga med givna resurser. Det kallas effektivisering och är möjligt och inte ens särskilt svårt, men då måste vi ifrågasätta hur vi gör. Nästan allt vi gör har modellerats på värnpliktsystemet och det är inte genom att fortsätta på nästan samma vis som vi får störst operativ förmåga med givna resurser. Produktionsledningen har börjat titta på de här frågorna, men det krävs att var och en orienterar sig i situationen, bryr sig och inser att hon eller han kan bidra i effektiviseringen. Det är det här som krävs.

Jan T. Knoph/PROD CONTR/OPS

Kejsaren har inte ens overall

Nu är det dags att sluta vara politiskt korrekt och ärligt redovisa konsekvenserna av rekryteringsystemet.

I dag finns inga krav på tekniska förkunskaper då man söker till specialistofficersutbildningen. Det innebär att en specialistofficer mark mekanik mycket väl kan ha en rent teoretisk bakgrund eller en bakgrund från ett praktiskt gymnasium som inte har någon bäring mot teknik, exempelvis kock, skräddare eller affärsbiträde. Har man då dessutom bara tre månaders GMU i ryggen har man inte en aning om vad det är för yrke man söker till.

Jag kan själv jämföra med gamla systemet för specialistofficerare. Det innebär att jag först efter två år fordonsteknisk yrkesskola och tio månader genomförd värnplikt som mekaniker togs ut för att utbildas ett och ett halvt år vid ATS (numera FMST) till fordonstekniker.

Specialistofficeren förväntas ha en djup kunskap och förståelse inom sitt område. Att rekrytera personal utan grundkunskap innebär att FMST måste hasta igenom utbildning motsvarande ett treårigt gymnasium på ungefär sex månader. Slutprodukten är en specialistofficer med sämre utbildning än en gymnasieelev från fordonstekniskt gymnasium. Denna specialistofficer ska efter skolan vara arbetsledare till mekaniker som mycket väl kan ha jobbat aktivt i yrket i flera år.

Således finns två val: Man kan köpa tjänsten, eftergymnasial utbildning tar ett år på ett civilt företag och kostar med lön ca 500 000 kronor. Alternativt kan utbildningen genomföras på FMST eller lokal mekanikerskola.

Jag har inga synpunkter på att vi ska bedriva gymnasieskola om det är ett aktivt val och inte bara att blev så. Dock måste man vara medveten om att all utbildning tar tid från soldatens produktiva tid i Försvarsmakten som är beräknad till sex-åtta år.

Vad krävs för att återgå till de krav vi ställde vid värnpliktsystemet? Ett återtagande av fördjupad praktisk teknisk kunskap anser jag gynnar ledarskapet och den tekniska utvecklingen. Ett relevant krav tycker jag åtminstone kan vara att vi återtar den tekniska kompetensen till en nivå där en teknisk specialistofficer kan utföra förekommande servicearbete på en modern bil.

*Kn Mårten Gustafsson/
Hyb Tekniska enheten P 4*

Den 5 november får du som är anställd i Försvarsmakten Tidningen Hemvärnet i brevlådan. I nästa nummer av hemvärnstidningen kan du bland annat läsa om hemvärnets insats vid oljekatatrofen i Tjörn, införandet av stridssjukvårdare på gruppnivå samt en intervju med krigsreportern Johanne Hildebrandt som just kommit ut med boken "Krigare" om FS 19.

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

FÖRSVARETS FORUM
SE-107 85 STOCKHOLM

Försvarmakten i fickformat 2011 är en kortfattad faktabroschyr. Nu kan du beställa den från ditt förbands serviceförråd. Har du några frågor, hör av dig till Försvarmaktens informationsstab info@mil.se.